

КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Анотація. Уточнено визначення поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи.

Аннотация. Уточнено определение понятия контроля формирования и выполнения сметы бюджетного учреждения.

Annotation. The definition of "control of forming and execution of the budget institution estimate" is theoretically substantiated.

Ключові слова: контроль, кошторис бюджетної установи, спеціальний фонд, загальний фонд.

Сучасні умови господарювання, що визначаються переважно наслідками останньої світової кризи, вимагають значних перетворень не тільки в приватному секторі (зміна умов господарювання, удосконалення порядку оподаткування тощо), а й цілковитої реорганізації державного сектору економіки. Особливо актуальним це питання є в системі державного фінансового контролю, зокрема контролю, що здійснюється у бюджетних установах, спрямованого на виявлення та попередження порушень, пов'язаних з формуванням і виконанням кошторису бюджетної установи. Теоретичні та методичні засади контролю формування та виконання кошторису бюджетної установи є дискусійними і вимагають удосконалення, що підтверджує своєчасність й актуальність теми дослідження.

Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування та уточнення визначення поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи. Відповідно до визначеної мети було поставлено такі завдання: розкрити сутність кошторису бюджетної установи; обґрунтувати напрями проведення перевірки формування і виконання кошторису бюджетної установи; уточнити поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи.

Аналіз літературних джерел показав, що в сучасному науковому середовищі визначення поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи відсутнє. Натомість існують цікаві погляди щодо визначення поняття "контроль", "контроль у бюджетних установах", "кошторис бюджетної установи". Таке розмаїття визначень зумовило дослідження автора у напрямі систематизації існуючих поглядів, їх критичного аналізу та, як наслідок, симбіозу з метою надання власного визначення поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи.

Так, відповідно до Бюджетного кодексу України, бюджетна установа – це орган, установа або організація, які визначені Конституцією України, а також організації або установи, створені в порядку органами державної влади Автономної Республіки Крим або органами місцевого самоврядування, які повністю утримуються за рахунок відповідного державного або місцевих органів бюджетів і є неприбутковими [1]. Установи та організації, що утримуються за рахунок коштів бюджетів, для забезпечення своєї діяльності і виконання покладених на них функцій складають кошторис доходів і витрат.

Кошторис бюджетної установи є основним плановим документом, який надає повноваження бюджетній установі щодо отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно бюджетних призначень [2, с. 20]. Кошторис бюджетних організацій складається з двох частин: спеціального фонду, який містить обсяг надходжень зі спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством; та загального фонду, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету і розподіл видатків за повною економічною класифікацією на виконання бюджетною установою основних функцій [3, с. 18].

Велике значення має контроль за правильністю складання кошторису доходів і видатків, оскільки саме він є передумовою забезпечення дисципліни витрачання бюджетних коштів, підвищення ефективності використання державних ресурсів. Перевірка дотримання законодавства при складанні і виконанні кошторису є одним з найважливіших контрольних заходів.

По-перше, виконання показників державного замовлення: наприклад, статистичні дані про фактичний обсяг наданих послуг, фактичну чисельність контингенту, що отримує послуги в бюджетній установі, стан забезпеченості певними матеріальними цінностями.

По-друге, аналіз звітності про результати виконання кошторису. Зокрема, відхилення між показниками затверджених асигнувань, фактичних видатків та касових видатків може свідчити про необґрунтовано

кодами економічної класифікації. Наприкінці перевірки кошторису бюджетної установи виконується перевірка достовірності даних, внесених у звіт про його виконання, дотримання розпорядником бюджетних коштів терміну подання фінансової звітності та відповідності даних, наведених у цій звітності, даним бухгалтерського обліку.

Враховуючи те, що контроль – це систематичне спостереження за об'єктом перевірки з метою виявлення відхилень від установлених норм, а також наведені визначення поняття "бюджетна установа", "кошторис бюджетної установи", можна дати власне визначення контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи.

Контроль формування і виконання кошторису бюджетної установи – це система заходів, що здійснюються органами державного фінансового контролю, направлених на безперервне відстеження інформації щодо надходження та витрачання бюджетних коштів і майна, представленої в кошторисі, з метою виявлення, усунення та в подальшому попередження бюджетних правопорушень.

Таким чином, у ході теоретичного дослідження автором визначено поняття контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи, яке враховує основні сутнісні ознаки понять "контроль", "контроль у бюджетних установах", "кошторис бюджетної установи". Таке визначення сприяє повному розумінню призначення процесу контролю як з боку контролюючих органів, так і з боку підконтрольних установ, також остаточно розширює теорію державного фінансового контролю. Як напрямок подальших досліджень слід вказати на необхідність розкриття змісту контролю формування і виконання кошторису бюджетної установи.

Наук. керівн. Голуб Ю. О.

Література: 1. Бюджетний кодекс України. – Х. : Право, 2005. – 164 с. 2. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах : конспект лекцій / Л. В. Дікань, О. Д. Свириденко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 92 с. 3. Тютюнник П. С. Облік у бюджетних установах : конспект лекцій / П. С. Тютюнник, М. М. Жовтопуп. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 172 с.